

ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΒΑΤΡΑΧΩΝ

« Ἀμεινόν ἐστι νωθεῖς καὶ μὴ
πονηροὺς ἔχειν ἄρχοντας ἢ τα-
ρακτικούς καὶ κακούργους ».

Δ Ἴ σ ω π ο ς

Ο ἱ συνταγματολόγοι εὐρέως ἀπὸ πολλοῦ χρόνου συζη-
τοῦσι τὸ θέμα, ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἐν συνταγματικῇ πο-
λιτείᾳ πρέπει νὰ εἶναι ξύλινος καὶ ἄψυχος, οἷον εἰ
σφραγιστὴρ μηχανικῶς καὶ ἀνευθύνως ὑπογράφων τὰς
ὑπουργικὰς πράξεις τῶν ὑπευθύνων τοῦ στέμματος
συμβούλων, ἢ ἄρχων ἔμψυχος, ἐν ἀπάσαις ταῖς κυβερνητικαῖς
πράξεσιν ἀπ' εὐθείας ἀναμειγνυόμενος, ἀλλ' ὑπ' εὐθύνην τῶν ὑπουρ-
γῶν του.

Σημαιοφόρος τοῦ δόγματος «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει μὲν, οὐ κυβερνᾷ
δέ» ἐγένετο ἐν Γαλλίᾳ ὁ Thiers, ὅτε ὁ Κάρολος ὁ 1^{ος} ἐξεδήλωσε
τάσεις πρὸς τὴν παμβασιλείαν. Τῆς θεωρίας τοῦ Θιέρσου θιασῶται
ὁ πῆρξαν ὁ Sismondi καὶ ὁ Duvergier de Hauranne.

Ἄλλοι, ἀντιθέτως πρὸς ταῦτα, φρονοῦσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν
πρέπει νὰ εἶναι ἐν τῇ πολιτείᾳ εἰς ἀργόμισθος. Ὁ λόρδος Βροῦχαμ
γνωματεύει, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται
χοῖρος, παχυνόμενος διὰ δαπάνης τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων
ἐτησίως («... un cochon à l'engrais, à la ration de trois mil-
lions de francs par an¹»). Ἀλλὰ καὶ ὁ λόρδος Derby, ὡς ἀρχη-
γὸς τῶν Τόρειων, διεμαρτυρήθη ἐν τῇ βουλῇ τῶν Λόρδων ἐναντίον
τῆς θεωρίας τῶν ὑποστηριζόντων, ὅτι ἡ βασίλισσα εἶναι πλαγγὼν
(κούκλα) αὐτόματος². Καὶ ὁ Ν. Ι. Σαρίπολος, ἀνασκευάζων τὸ
δόγμα τῶν θεωρούντων τοὺς ἀνωτάτους ἄρχοντας κηφῆνας ἀργούς,
ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ ἄξων τῆς πολυπλόκου κυβερ-
νητικῆς μηχανῆς, κινούμενος δὲ κινεῖ πάντας τοὺς τροχοὺς τῆς
συνταγματικῆς τοῦ κράτους ὁργανώσεως. Ἡ ἀντίθετος ἐκδοχὴ ἄγει

1 Lord Brougham, Hommes d'état I, 17.

2 Físcel, La constitution d'Angleterre liv. II ch. 1 tom. I p. 194-195.

εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀργόμισθος βασιλεία εἶναι περιττή, διότι «μαρμαρίνον ἄγαλμα ἢ ξόανον ἐκ ὀρυθὸς τὰ αὐτὰ τοῦ τοιούτου βασιλέως θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιτελέσῃ ἔργα»¹. Διὰ τοιούτων σκέψεων τὸ ἀντίθετον στρατόπεδον ὑποστηρίζει, ὅτι «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ κυβερνᾷ, ἀλλὰ δὲν διοικεῖ».

Εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἄξιον πολλῆς περιεργείας, ὅτι τὸ αὐτὸ συνταγματικὸν ζήτημα, εἴκοσι πέντε περίπου αἰῶνας πρὸ τοῦ Thiers, σοβαρῶς ἀνεκινήθη ἐν τῇ δημοκρατικῇ πολιτείᾳ τῶν . . . βατράχων μιᾶς λίμνης. Τοῦτο τοῦλάχιστον βεβαιοῖ ὁ θαυμάσιος μυθολάστης Αἰσωπος², περὶ οὗ, ὡς πρὸς τε τὴν γενέτειραν πόλιν καὶ ἐν γένει τὸν βίον, ὑπάρχουσι τόσαι ἀμφιβολίαι, ὅσαι καὶ περὶ τοῦ Ὀμήρου.

Οἱ ἐν ἐλληνικῇ τινι λίμνῃ βάτραχοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δημοκρατικῶς κυβερνώμενοι, ἕνεκα ἀπειρίας καὶ ἐλλείψεως ἐπαρκoῦς πολιτικῆς μορφώσεως, δὲν εἶχον φαίνεται ἐννοήσῃ, ὅτι χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ὀρίζωσι μόνοι ἐν γαλήνῃ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων ἐκ τοῦ κύκλου αὐτῶν, ἄνευ ἀναμίξεως ξένης δυνάμεως καὶ ἄνευ λιτανειῶν πρὸς τὸ θεῖον. Τοῦτου ἕνεκα διεσαλεύθη ἡ τάξις, περῆλθον δὲ οἱ βάτραχοι εἰς ἀναρχίαν· ὅθεν οἱ συντηρητικοὶ καὶ οἱ οἰκοκυραῖοι, ἴσως καὶ οἱ πρόεδροι τῶν συντεχνιῶν, ἐπεμψαν πρέσβεις εἰς τὸν Δία, ὅπως παράσχῃ εἰς αὐτοὺς βασιλείαν. Ὁ ἐφέστιος καὶ ἀστεροπητῆς θεὸς ἐθεώρησε βλακώδη τὴν κοινωνίαν τῶν βατράχων, ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἱκεσίας των, ἐφ' ᾗ καὶ ἔρριπεν εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης των ἓν τεράστιον ξύλον, ἀντὶ βασιλείας. («Ὁ δὲ συνιδὼν αὐτῶν τὴν εὐήθειαν, ξύλον ἔπηξε μέσον τῆς λίμνης»). Ὁ κρότος τοῦ ξύλου καὶ ἡ αὐθυποβολὴ τῶν ἀδικαιολογήτως αἰτοῦντων πολιτικὴν μεταβολὴν βατράχων, συνετέλεσαν, ὥστε ἐκ φόβου ν' ἀποσυρθῶσιν οὗτοι καθ' ὁμάδας καὶ τροχάδην εἰς τὰ βάθη τῆς λίμνης ἡσυχάζοντες. Ἐμεσολάβησεν οὕτω χρόνος τις ἡσυχίας, ἥτις ἀπεδόθη εἰς τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τοῦ νεοαφικθέντος σωτήρος. Ἄλλ' οἱ θαρραλεώτεροι «ὡς ἐώρων τὸ ξύλον ἀκίνητον, ἀπεβάλοντο τὸν φόβον». Πεισθέντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν γενομένων ἀποπειρῶν τῶν προσδευτικῶν — φιλελευθέρων, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, περὶ τῆς ἀδρανείας τοῦ θεοῦ θώρου (κατὰ τὸ «ἐλέφ θεοῦ»), προσέβησαν εἰς τοσαύτην ἐναντίον τοῦ βασιλέως καταφρόνησιν, ὥστε ἐπικαθήμενοι τοῦ ξύλου κατεγέλων αὐτοῦ («... καὶ τοσοῦτον κατεφρόνησαν αὐτοῦ, ὥστε ἐπιδαίνειν καὶ ἐπικαθέζεσθαι τούτῳ»).

Συλλαλητήρια παμπληθῇ συνεκροτήθησαν καθ' ὅλας τὰς γωνίας τῆς λίμνης. Οἱ τῶς περιφοδοὶ συνταγματικοὶ πολῖται, βεβαιωθέντες περὶ τοῦ ἀκινδύνου ἐγχειρήματος μιᾶς ἐπαναστάσεως, γενναίως ἐκ τῶν ὀπῶν των ἐξῆλθον, στεντορείως κοάζοντες ὑπὲρ τῆς ἐξώσεως

1 Ν. Ι. Σαρίπολος, Συνταγματικὸν δίκαιον § 204 σημ. α.

2 Αἰσωπεῖων μύθων συναγωγὴ 76 (S. 44. c. 167) καὶ 76b (C. 167 p. 355 F. 37).

τοῦ ξυλίνου βασιλέως. Λόγοι φλογεροὶ ἀπηγγέλθησαν. Οἱ βάτραχοι διὰ βροντωδῶν κοασμάτων πανηγυρικῶς καθήρσαν τὸ ἄψυχον φόβητρον (μποστὰν — κουρκουσού, κατὰ τοὺς Τούρκους) ὡς ἄχρηστον, καίπερ μὴ παραπονούμενοι διὰ βαρείας ἐπιχορηγήσεις, καθ' ὅσον τοιαῦται δὲν εἶχον τότε ἐπινοηθῇ. Οἱ φιλελεύθεροι ἐπωφελήθησαν τῆς ἔνεκα τῆς ἐπαναστάσεως πολιτικῆς μεταβολῆς. Διὰ πειστικωτάτων ἐπιχειρημάτων οἱ πανταχοῦ παρόντες «ἐπιτήδαιοι» ἔπεισαν τὰ μωρόπιστα πλήθη τῶν βατράχων, ὅτι ἡ ἀνόρθωσις ἀσφαλῶς θὰ ἠδύνατο νὰ συντελεσθῇ ἐν τῇ πολιτείᾳ, μόνον ἐὰν ἀπεφάσιζεν ὁ παντεπόπτης Ζεὺς νὰ ἀποστείλῃ ἀπὸ τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς βασιλέα μετὰ πυγμῆς, ἵνα ἐπιβάλῃ τὴν πειθαρχίαν καὶ πατάξῃ τοὺς ἀναρχικοὺς. «Μόνον ἐν τῇ τάξει, ἐβροντοφώνουν οἱ ρήτορες, ὑπάρχει ἡ ἐλευθερία, καὶ δι' αὐτῆς ἤθελον ἐκμεταλλευσθῇ πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν οἱ θησαυροὶ τῆς λίμνης καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ βόρβορος». Καὶ δὲν ἐψεύδοντο τῇ ἀληθείᾳ, διότι διὰ τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς ἐκ τοῦ βορβορώδους πλούτου τῆς λίμνης εὐκόλως θὰ ἠδύναντο νὰ πληρωθῶσιν αἱ γαστέρες τῶν πλατυγαστῶρων κηφῆνων.

Τὰ ψηφίσματα ἐφάνησαν καρποφόρα. Ὁ φίλιος καὶ ὁ ξένιος καὶ ὁ ἑταιρεῖος Ζεὺς εἰς τὴν δευτέραν ἐπιτροπὴν, ἥτις θερμῶς παρεκάλεσεν αὐτόν, ὅπως ἀποστείλῃ ἔμφυχον βασιλέα, ἔδωκε πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἔγχειλυν. Ἀλλ' οἱ βάτραχοι, κατανοήσαντες τὴν εὐήθειαν «οὐκ ἀπεδέξαντο αὐτόν». Νέα πολιτικὴ ζύμωσις, κατὰ τὴν ἐφημεριδογραφικὴν φρασολογίαν. Νέα συλλαλητήρια. Τρίτῃ ἐπιτροπῇ ὑπέδειξε τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς θεραπείας τοῦ κακοῦ. Τότε πλεόν ὁ νεφεληγερέτης καὶ ἐρίγδουπος θεός, ἐν σφοδρᾷ ἀγανακτήσει κατὰ τοῦ ἀνοήτου γένους τῶν βατράχων, διότι τοῦτο δὲν ἐνόησεν, ὅτι ὦφειλε νὰ ὦφελῃ ἐκ τῆς σοφίας του, διέταξεν ὕδραν (νεροφίδαν) νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου τῆς λίμνης. Ἐκεῖνη δὲ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως ἤρξατο λαιμάργως τρώγουσα τοὺς ὑπηκόους βατράχους. («Καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας κατ' αὐτῶν, ὕδραν ἔπεμψεν, ἥτις ἕνα καθ' ἕνα τῶν βατράχων ἤσθιεν»).

Ἐκτοτε ἡ λύσις τοῦ συνταγματικοῦ προβλήματος ἤρτητο ἐκ τῆς στομαχικῆς ἀντοχῆς τῆς βασιλείσης τῶν βατράχων, οἵτινες ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατεβροχθίζοντο γηθοσύνως ὑπ' αὐτῆς. Ἀναρχικοὶ πλεόν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξωσιν. Ἡ λίμνη ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετεβλήθη εἰς κάτοπτρον ἡρεμον. Οὐδαμῶς ἀπίθانون ἡ Αὐτῆς Βασιλικὴ Μεγαλειότης θριαμβευτικῶς νὰ εἰδοποιήσῃ διὰ τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου τὸν Δία, ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ Σεβαστιάνης ἐδεσβαίου τὴν γαλλικὴν βουλὴν τῷ 1831 περὶ τῆς Βαρσοβίας: «ἡ τάξις βασιλεύει ἐν τῇ λίμνῃ»!

Ὁ Αἰσωπος ὡς ἐπιμύθιον τοῦ μύθου συμβουλεύει, ὅτι εἶναι προτιμότερον οἱ λαοὶ νὰ ζητῶσι νωθροὺς καὶ μὴ πονηροὺς ἄρχοντας ἢ ταραχοποιούς καὶ κακούργους. Ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν δισχιλίων καὶ πεντακσίων περίπου ἐνιαυτῶν, νομίζομεν, ὅτι τὸ ζήτημα δὲν δύναται νὰ λυθῇ διὰ γενικῶν κανόνων.

Εἶναι μᾶλλον σχετικόν καὶ λύεται ἀναλόγως τοῦ προσώπου τοῦ ἄρχοντος οἰουμένηποτε βαθμοῦ. Ἐὰν μὲν οὗτος ἐξ ἀγαθῶν προθέσεων ἔχει ἀνάγκην ἰσχύος, ἐπωφελὲς δὲν εἶναι τὸ τοῦ Θιέρσου ἀξίωμα, ὅτι «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ». Τί θὰ ἡδύνατο νὰ πράξῃ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἢ ὁ Μέγας Ναπολέων, εἰάν ἦτο ξύλινος; Ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει ὁ ἄρχων εἶναι λαοφάγος, ὡς ὁ Νέρων, προτιμότερον, μυριάκις προτιμότερον, νὰ στερῇται οὗτος ὁδόντων· ὅθεν, εἰάν ἐν τινι πολιτείᾳ οἱ πλείονες, μὴ ἀρεσκόμενοι εἰς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, θεωρῶσιν, ὡς οἱ βάτραχοι, sine qua non τὸν βασιλέα, δέον οὗτοι νὰ ζητῶσιν ἀπὸ τὸν Δία ἀντιῦδρας ἐγγελυν, μᾶλλον δὲ ἀντι ἐγγέλυος ξύλον.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐκ τοῦ θαυμασίου ἔργου, δι' οὗ ὁ Lafontaine ἐμμέτρως διέπλασε τὸν Αἰσώπειον μῦθον «Les grenouilles qui demandent un roi», μεταφέρομεν μόνον στίχους τινάς, διδακτικῶς ἀπεικονίζοντας τὴν φιλοσοφικὴν τοῦ Αἰσώπου γνώμην:

*Les grenouilles, se lassant
de l'état démocratique,
par leurs clameurs firent tant
que Jupiter les soumit au pouvoir monarchique:
Il leur tomba du ciel un roi tout pacifique...*

Βαρεθήκαν' οἱ βάτραχοι
δημοκρατικὰ νὰ ζοῦνε
κι' ἄρχισαν μὲ τῆς φωνῆς τοὺς
βασιλέα νὰ ζητοῦνε.
Καὶ ὁ Ζεὺς, σὰν εἶδε τέτοια
φαγομάρα καὶ κακό,
τοὺς ἐπέταξε ἓνα τέτοιο
κούτσουρο εἰρηνικό.

Ὁ ἀποσταλὲς βασιλεὺς ἦτο un soliveau (κόττουρον ἦτοι κούτσουρον). Ὄταν δὲ οἱ βάτραχοι ἐκορέσθησαν ἐκ τῆς ἄκρας πρᾶότητος τοιοῦτου ἡγεμόνος, τότε ἤρξαντο φωνάζοντες:

*Donnez-nous, dit ce peuple, un roi qui se remue.
Le monarque des dieux leurs envoie une grue
qui les croque, qui les tue,
qui les gobe à son plaisir.*

Δός μας, λένε, βασιλέα
νὰ κινῆται, νὰ μιλάῃ.
Καὶ ὁ Ζεὺς, βαρεϊεστημένος,
ἓνα ὄρνιο τοὺς πετάει,

ποῦ ἀχόρταγα κινῶντας
 στόμα, νύχια σουβλερά,
 ἄρχισε νὰ τοὺς μασσάῃ
 καὶ τοὺς χάβῃ μιὰ χαρά! *

Ἔν « Ἑλυσίῳ » (Καλλιθέας Ἀθηνῶν)

Τῇ 2ᾳ Ιουνίου 1912.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

* Ἡ ἐλευθέρα ἔμμετρος μετάφρασις εἰς γλῶσσαν δημώδη ἐγένετο ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἡμερολογίου κ. Κ. Φ. Σκόκου. Γ. Ν. Φ.

Ἡ κακὲς γλῶσσες

Ἡ μία. — Δὲν σοῦ φαίνεται, Κική, πῶς αὐτὸς ἐκεῖ ἔμπορῶσε
 νὰ ἦταν ὁ πατέρας τῆς γυναίκας του ;

Ἡ ἄλλη. — Βέβαια Καὶ γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα θαρρῶ πῶς δὲν
 θὰ ἦνε ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν του